

Lastehoid ja Lasteaed Loomelind õppekava

Õppeaasta 2022/2023

Lasteasutuse liik ja eripärad	4
Visioon	4
Missioon	5
Väärtused	5
Õppe- ja kasvatustöö	5
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	6
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	6
Õpikäsitlus	7
Mängulise, aktiivse õppimise printsiip	8
Eluläheduse printsiip	8
Huvitavuse printsiip	9
Näitlikkuse printsiip	9
Individualiseerimise printsiip	10
Õpikäsitlusest seoses laste arengu hindamisega	10
Lõimimisest	10
Sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	10
Tunnetus- ja õpioskused	11
Tunnetus- ja õpioskuste arengu tunnused:	11
2-aastane laps	11
3-aastane laps	12
4-aastane laps	13
5-aastane laps	15
6-aastane laps	15
7-aastane laps	16
Sotsiaalsed oskused	17
2-aastane laps	18
3-aastane laps	19
4-aastane laps	19
5-aastane laps	20
6-aastane laps	21
7-aastane laps	22
Enesekohased oskused	22
2-aastane laps	23
3-aastane laps	23
4-aastane laps	24
5-aastane laps	24

6-aastane laps	25
7-aastane laps	25
Mänguoskused	26
2-aastane laps	27
3-aastane laps	27
4-aastane laps	28
5-aastane laps	29
6-aastane laps	29
7-aastane laps	30
Mäng	31
Loovmäng	32
Lapsest lähtuvad eesmärgid:	32
Lavastusmäng	33
Lapsest lähtuvad eesmärgid:	33
Ehitusmäng	34
Lapsest lähtuvad eesmärgid:	34
Liikumismäng	35
Lapsest lähtuvad eesmärgid:	35
Õppemäng	37
Lapsest lähtuvad eesmärgid:	37
Lapse arengu eeldatavad tulemused mängus:	38
Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	39
Õppe- ja kasvatustegevuse periood	39
Mina ja keskkond	39
Keel ja kõne	42
Matemaatika	43
Kunst	44
Muusika	45
Liikumine	46
Eesti keel teise keelena	47
Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	49
Lastehoid ja Lasteaed Loomelind päevakava	49
Nõuded nädala- ja aasta plaanile	49
Nädalategevused	50
Planeeritud liikumis- ja muusikategevuste kestus rühmades	50
Planeeritud liikumistegevused Tartu Babysport rühmavõimlemises	50
Õppeaasta moto	51
ISE UURIN, ISE PROOVIN, ISE TARGAKS SAADA SOOVIN.	51
Õppeaasta teemad kuude kaupa	51

Tähtpäevad ja sündmused 2022-2023	51
Terviseedendus	54
Lapse arengu hindamise põhimõtted ja korraldus	54
Lapse arengu hindamise põhimõtted:	55
Vaatluste eesmärk:	55
Lapse arengu analüüsimise ja hindamise alused:	55
Arengumapp	55
Vaatluslehtede täitmine	56
Sügisel	56
Kevadel	56
Vaatluslehe täitmisel silmas peetavad aspektid:	56
Lapse arengu hindamise korraldus	57
Erivajadusega laps	58
Koostöö lapsevanematega	61
Koostöövõimalused	62
Õppekava muutmise kord	63

Lasteasutuse liik ja eripärad

Lastehoid ja Lasteaed Loomelind on Tartu linna haldusalas tegutsev koolieelne lasteasutus, mis on asutatud juriidilise isiku, pidaja põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks. Loomelind on koolieast noorematele lastele hooldu, alushariduse omandamist ja huvitegevust korraldav õppeasutus. Lastehoid ja Lasteaed Loomelind toetab perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arenemist ning tema individuaalsuse arvestamist. Lastehoid ja Lasteaed Loomelind on lastele vanuses alates üks aasta ja viis kuud kuni seitsmenda eluaastani või koolieani. Lasteaial on kaks rühma, kus nooremas rühmas on kuni 15 last, lastele vanuses 2 - 4 aastat ja vanemas rühmas on kuni 14 last, lastele vanuses 3-6 (7) aastat. Lastehoiul on kaks rühma lastele vanuses 1 aasta 5 kuud kuni 3 aastat. Lasteaia direktori või nõukogu ettepanekul on lasteasutuse pidajal õigus lapse arenguks vajalike tingimuste olemasolu korral muuta rühmade liike ja suurendada laste arvu rühmas lähtuvalt Terviseameti määrusest. Loomelind on avatud tööpäevadel 7.30 - 17.30. Riigipühadel on Loomelind suletud.

Lasteasutuse eesmärk on tagada lastele turvaline ja soodne arengukeskkond, mis soodustab laste igakülgset arengut. Tegeleme terviseedenduse ja õuesõppega. Kasutame õppevahendeid, mis on looduslikust materjalist ning praktilised (annavad tulevaseks eluks vajalikke oskusi).

Koostöö lastevanematega toimub eelkõige vanemaid õppe- ja kasvatustöösse kaasamise, ühisürituste korraldamise ja läbiviimise läbi. Nii saavutame ühtsed nõudmised nii lastehoius/aias kui kodus ning parima tulemuse lapse igakülgse arengu toetamisel.

Visioon

Meie visioon on toetada laste mitmekülgset arengut, et kujuneksid eeldused igapäeva eluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks. Meie missioon on pakkuda

lastele turvalist ja arengut väärtustavat keskkonda, kus on tagatud õppimine läbi röömupakkuvate tegevuste.

Missioon

Meie missioon on pakkuda lastele turvalist ja arengut väärtustavat keskkonda, kus on tagatud õppimine läbi röömupakkuvate tegevuste.

Väärtused

Meie väärtusteks on hoolivus, loomingulisus ja terviseedendus.

Hoolivus – paneme tähele kaaslasi enda ümber ja suhtume teistesse lugupidavalt.

Loomingulisus – mõtleme ja tegutseme loominguliselt.

Terviseedendus – peame oluliseks liikumist, tervislikku toitumist ja vaimset heaolu.

Õppe- ja kasvatustöö

Õppe- ja kasvatustöö lasteaias algab kalendriaasta 1.septembril ja kestab 31. augustini järgmisel kalendriaastal. Õpetajad töötavad vastavalt kehtivale õppekavale. Lastele on ette nähtud kaks õppe-ja kasvatustegevustest vaba nädalat: detsembrikuu viimane nädal ning jaanuarikuu esimene nädal. Suvel toimub õuesõpe või tegevused, mis kinnistavad omandatud. Lasteaia õppekava läbinule annab lasteasutus välja lasteaia tunnistuse ja koolivalmiduse kaardi, mille lapsevanem esitab kooli, kus laps asub täitma koolikohustust.

Lastehoiul ja -aial on oma tegevus-, nädala- ja päevakavad, millised kinnitab lasteasutuse direktor ja õppekava, mille kinnitab lasteasutuse pidaja. Vajadusel teeb õppekavas muudatusi nõukogu, lasteasutuse pidaja kinnitab. Lastehoius ja

-aias on kasutusel lasteaedade Stuudiumi versioon, kus lapsevanemad saavad näha:

- kuu- ja nädalaplaane ning neid vajadusel otse välja printida;
- saada ürituste kohta infot;
- saada tagasisidet lapse kohta;
- lapse puudumisest ette teatada;
- teavitada muudatustest toidukordades;
- suhelda õpetajate/lapsehoidjate või teiste lapsevanematega.

Lasteaedade personal juhindub oma töös asjaolust, et luua lapsele keskkond, mis aitab luua võimalused ja tingimused tervikliku isiksuse kujunemiseks.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

1. Lapsel areneb läbi positiivsete kogemuste loovus, fantaasia, iseseisvus, eneseväljendusoskus ja ta tunneb end rühmas turvaliselt.
2. Igale lapsele on loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond.
3. Lapsel kujuneb ühiskonnas algatus-, vastutus- ja otsustusvõime ning eetiline käitumine.
4. Laps väärtustab Eesti kultuuriruumi.
5. Laste erivajaduste märkamine ja toetamine, tugivõrgustiku loomine ja rakendamine.
6. Tervisesõbraliku eluhoiaku rakendamine.
7. Koostöö lapsevanematega.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

1. Õppe- ja kasvatustöö aluseks on lapsest lähtuvad õpetamise ja kasvatamise põhimõtted.
2. Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine: erineva raskusastmega vahendid.
3. Lapse terviseõpetus, tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduste rahuldamine: toit, liikumine, õues viibimine.

4. Lapsele turvatunde ja eduelamuste tagamine.
5. Kaasaegsete innovaatiliste meetodite, sealhulgas robotiliste vahendite kasutamine õppetöö läbiviimisel. Mängu kaudu õppimine.
6. Kodu ja lasteaia vaheline koostöö: lastevanemate kaasamine õppe- ja kasvatustegevustesse.

Õpikäsitus

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt tegutsedes. Õppides kujundab ta uusi teadmisi, sh oskusi, väärtushinnanguid, hoiakute jm teadmiste vorme ning kujundab ümber nende ja olemasolevate teadmiste vahelisi seoseid. Õppimine toetub:

- lapse kaasasündinud ja omandatud võimetele;
- lapse aktiivsusele ümbritseva maailma tundmaõppimisel;
- teiste inimeste hoolivusele, abile ja toetusele.

Koolieelses eas õpib laps praktiliselt tegutsedes, olulisel kohal on õppimine mängu,

kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jäljendamise kaudu. Lapse õppimise soodustamiseks on oluline, et:

- tegevus tugineb tema huvile ja on vaheldusrikas;
- ta saab tegutseda mitmekülgses keskkonnas;
- tal on võimalik teha jõukohaseid valikuid ja tegutseda ka ilma täiskasvanute suunamiseta;
- talle on kättesaadavad teiste laste ja täiskasvanute nõuanded ja abi.

Õppe- ja kasvatusprotsessis arendatakse lapse suutlikkust rakendada õpitud edaspidises elus. Seega luuakse tingimused, et laps saaks:

- seostada oma teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- kasvades ja arenedes läheneda korduvalt samadele teadmistele neid järk-järgult süvendades;
- arutleda saadud kogemuste, sh õpitu üle.

Lasteasutus loob lapse arengut ja õppimist soodustava keskkonna, mis:

- annab lapsele turvatunde ja toetab emotsionaalset heaolu, sh pakkudes eduelamusi;
- tagab pedagoogide poolse toe ja küllaldase juhendamise;
- pakub erinevaid mängimis- ja harjutamisvõimalusi koos selleks vajalike mängu- ja õppevahenditega;
- võimaldab tegutsemist omaette ja koos teistega, nii ruumides kui õuealal.

Õpetamine toimub läbi teemategevuste (projektõpe), kus eristatakse neli etappi:

- esiteks peab õpetaja kavandama, mis lapsed peaksid ümbrusest mõistma;
- teiseks peab õpetaja välja selgitama laste ideed vestluste, maalimise, problemlahenduse, mängu, draama või muu abil;
- kolmandaks peab õpetaja looma olukordi, kus laps saab mõelda, arutleda ja katsetada;
- neljandaks dokumenteerib õpetaja laste ideed, et ta saaks hinnata, mida lapsed on õppinud ja kuidas nende arusaamad on muutunud.

Õppimine toetab õppeprintsipe, mille järgimine võimaldab tegevusi edukalt läbi viia.

Mängulise, aktiivse õppimise printsiip

Mäng on lapsele loomulik viis õppimiseks. Mängimisvajadus on lapse üks põhivajadusi, mängus laps õpib mõistma maailma, erinevaid olukordi, kogeb erinevaid tundeid ja õpib oma tegevust suunama. Seega on mäng tegevus, mille kaudu laps kõige paremini ümbritsevat maailma kogema ja tundma saab õppida. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Laps õpib ümbritsevat tundma eeskätt aktiivselt tegutsedes ja katsetades. Aktiivsuse põhimõtet rakendatakse aga mitte ainult nende tegevuste juures, kus lapsed ise tegutsevad, vaid ka kuulamise, vaatlemise jt juures. Need tegevused peaksid innustama lapsi aktiivselt mõtlema, tundma, fantaseerima.

Eluläheduse printsiip

Last motiveerib kui tegevus lähtub tema enda kogemustest ja elust. Õppe- ja kasvatustegevus seostatakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja

asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Huvitavuse printsiip

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel tuleb arvestada lapse huvidega. Huvi aktiveerib lapse psüühilisi protsesse, toetab seoste loomist olemasolevate ja uute teadmiste vahel, aitab tähelepanu keskendada ja tugevdab lapse kogemust. Huvi asjade, nähtuste, tegevuste vastu aitab kaasa nii lapse vaimsete kui füüsiliste võimete arengule.

Jõukohasuse printsiip

Lapsele esitatud ülesanded peavad vastama tema arengulistele võimetele. Ühelt poolt tuleb arvestada lapse vanuseliste iseärasustega, aga samas ka tema arengutaseme, huvide ja individuaalse eripäraga. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Seda saab rakendada läbi tegevuste individualiseerimise.

Näitlikkuse printsiip

J. A. Komensky sõnastas didaktika peamise reegli „kõik, kui see on võimalik, jätta meelte hooleks, nähtav – nägemisele, kuuldav – kuulmisele, lõhnav – haistmisele, maitstav – maitsmisele, kombitav – kompamisele, aga kui miski võib üheaegselt olla tajutav mitme meelega, siis seda tulebki üheaegselt pakkuda mitmele meelele“, ehk siis laste erinevatele meelele tuleb esitada tajumiseks näitlikke vahendeid. Näitvahendeid võib liigitada: esemeline näitlikkus (reaalsed esemed, protsessid, asjad jm), kujutav näitlikkus (fotod, joonistused, videod), tinglik näitlikkus (skeemid, kaardid, plaanid). Näitlikustamine eelkoolieas toimub

peamiselt läbi vaatluse, aga seejuures tuleks kindlasti märgata võimalusi kõikide meelte kasutamiseks. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Individualiseerimise printsiip

Individualiseerimine tähendab, et õpetaja arvestab lapse arenguetappi ja kavandab sellest lähtuvalt sobivaid tegevusi, et tagada iga lapse edukus (Hansen jt 1997). Individualiseerimiseks tuleb tunda lapse tervist, kehalist, vaimset, tunnetuslikku arengut. See tähendab, et õpetaja jälgib ja hindab regulaarselt lapse arengut. Individualiseeritud õpetust toetab ka lapsekeskne rühmaruum, väikestes rühmades tegutsemine, mitmekesised mänguvõimalused.

Õpikäsitlusest seoses laste arengu hindamisega

Laps kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikud ning tehtut analüüsima. Seda toetab: tervise – ja hommikuringid, nädal kokkuvõtte, vestlused, laste rahulolu küsitlus. Laps arutleb omandatud teadmiste ja oskuste üle. Seda toetab: õppetegevus, individuaalne töö lastega, laste tööde vaatlus ja analüüs.

Lõimimisest

Õppetegevuse valdkonnad on omavahel tihedalt seotud lähtudes elulisest ning realselt toimivast, et lastel tekiks ettekujutus päris-maailmast ning neist kasvaksid elus hakkama saavad inimesed.

Sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;

- enesekohased oskused;
- mänguoskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Eelkoolieas on lapse põhitegevuse vormiks mäng. Laps omandab ja kinnitab mängu käigus uut informatsiooni, oskusi, peegeldab neis tundeid ja soove, õpib suhtlema eakaaslastega, omab sotsiaalseid kogemusi ja käitumisreegleid.

Tunnetus- ja õpioskuste arengu tunnused:

- teabe hankimine ja edastamine;
- tegevuste planeerimine ja reguleerimine;
- kõne kasutamine tunnetustegevuses;
- õppetegevuseks vajalik häälestus;
- õppetegevuse erinevad aspektid;
- õpitu omandamine ja kinnistamine;
- õpitu kasutamine.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- tuleb toime lihtsas dialoogis osalemisega;
- oskab rääkida sellest, mida ta tajub;
- saab aru vahetust situatsioonist lähtuvast kõnest;
- saab aru ja täidab kaheosalisi korraldusi;

- tunneb ära tuttavaid objekte;
- oskab rühmitada ühe nähtava omaduse või tunnuse järgi.

Sisu:

- erinevate helide kuulamine (loodushelid, helitekitavad esemed);
- looduslike vahenditega (vesi, liiv, lumi jne) mängimine;
- otsimis- ja peitmismängude kasutamine;
- mosaiik, piltmängude ja lihtsamate konstruktorite kasutamine;
- matkimismängude kasutamine tegevustes;
- rühmitamisülesannete lahendamine;
- laulukeste, liisusalmide kasutamine tegevustes;
- lihtsamate katsete tegemine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele;
- tegutseb teistega kõrvuti, osaleb ühistegevuses;
- kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis;
- loob tegevuse kaudu seoseid kõnega;
- väljendab oma emotsioone tuttavat eset, inimest nähes, heli kuuldes; rühmitab ühe nähtava omaduse järgi;
- tunnetab keskkonnamõju, selle seoseid oma tegevuse ja tagajärje vahel;
- lahendab lihtsaid ülesandeid kogemuslik-praktilisel teel;
- matkib täiskasvanu tegevust;
- saab aru lihtsamatest hulgaseostest rühmitamise abil;
- saab aru lihtsamatest põhjus-tagajärg suhetest;
- mõistab lihtsamaid realistlikke jutukehi.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab teha lihtsamaid üldistusi objektide ja tulemuste alusel;
- suudab teha vahet mõistetel täna, homme;
- oskab rühmitada ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- oskab eristada realistlikke ja väljamõeldud sündmusi.

Sisu:

- esemete, nähtuste vaatlemine;
- esemete täitmine ja tühjendamine;
- kuulamisoskust nõudvate mängude mängimine (telefon, helide kuulamine);
- kogemuste põhjal rääkimine;
- mõtlemist arendavate küsimuste kasutamine;
- sorteerimis- ja liigitamismängude mängimine;
- tähelepanu ja meeldejätmismängude kasutamine;
- fantaasiajuttude koostamine;
- reeglitega mängude mängimine;
- katsete koostamine ja läbiviimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- mõistab pikemaid ajavahemikke, suudab meenutada ja rääkida varem toimunud sündmustest;
- oskab liigitada esemeid nende otstarbekuse alusel (nõud, riided);
- leiab võrdluse alusel esemete ühiseid ja sarnaseid jooni;
- saab aru ja täidab suuliseid korraldusi;
- oskab näha ette tegude tagajärgi;
- kasutab omandatud teadmisi sarnases situatsioonis;
- saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- saab aru lihtsamatest mõistetest ja põhjuslikest seostest;
- tajub esemeid ja saab hakkama mälukujutlustega;
- suudab tegutseda koos täiskasvanuga (15 min);
- viib koos täiskasvanuga alustatud tegevuse lõpuni;
- kasutab omandatud teadmisi sarnastes situatsioonides ja kontekstis;
- kasutab omandamiseks korduvat kogemust ning mudeli järgi õppimist.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab probleeme lahendada minakeskse kõne abil;

- oskab teabe saamiseks kõnet kasutada;
- mõistab lihtsaid reegleid;
- suudab osaleda ühistegevustes;
- suudab keskenduda mitmele tunnusele ja jaotada tähelepanu;
- oskab rühmitada lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi (loomad, söögid);
- oskab kohandada oma jutu erinevatele vestluskaaslastele;
- tuleb toime probleemide/situatsioonide lahendamisega;
- saab aru mõistetest, lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- oskab kõne abil kujutlusi seostada, üldistab.

Sisu:

- sorteerimis- ja liigitamismängude (tunnuste ja mõistete alusel) kasutamine;
- tähelepanumängude (puuduva detaili leidmine) mängimine;
- kuulamismängude (helide kuulamine ja nende kirjeldamine) kasutamine;
- omadussõnade õpetamine;
- mälu arendamiseks korduvülesannete (kuuldu järgi kordamine) kasutamine;
- erinevates keskkondades sarnasuste leidmine;
- tunnetus- ja kompimismängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab oma tegevusi osaliselt planeerida ja organiseerida;
- tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta;
- järgib mängudes ja tegevustes lihtsaid reegleid;
- oskab tegevustes jaotada oma tähelepanu mitmele nähtavale, eristatavale tunnusele (värvus, suurus, kuju);
- oskab õpitud kogemusi erinevates situatsioonides kasutada;
- suudab jaotada tähelepanu teiste kõne ja oma tegevuse vahel;
- keskendub huvitavale tegevusele 20 minutiks;
- tegutseb vastavalt täiskasvanu juhisele;
- mõtleb õpetajaga situatsioonimängudes kaasa;
- on huvitatud uurimisest ja vaatlemisest.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab vaadelda, märgata detailidel erinevaid tunnuseid ja seoseid;
- oskab eristada ja võrrelda;
- oskab fantaseerida;
- oskab tegevusi ajaliselt järjestada;
- saab aru lihtsate mõistete üldistamisest, oskab neid võrrelda;
- oskab rääkida asjadest, mida ei ole kohal, mis on toimunud minevikus või toimuvad tulevikus.

Sisu:

- tegevustes otsustamise ja valikute tegemise võimaldamine;
- naljade, mõistatuste, metafooride kasutamine;
- situatsioonide lahendamine;
- avastuslik-uurimuslike mängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suudab keskenduda huvipakkuvale tegevusele 25 minutit;
- tegutseb lühiajaliselt iseseisvalt;
- oskab konstrueerida, katsetada ja uurida erinevaid võimalusi kasutades;
- oskab oma teadmisi kõne kaudu väljendada;
- kasutab omandatud teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudses kui sarnases kontekstis;
- oskab koondada tähelepanu tehtavale tööle;
- viib koos täiskasvanuga alustatud tegevused lõpuni;
- algatab ise ühistegevusi;
- tunneb huvi asjade ja nähtuste vastu neid vaadeldes ja uurides;
- kasutab oma tegevust planeerides ja korraldades sisekõnet.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab aru ajavahelistest suhetest, omadustest, ajalistest, ruumilistest järjestustest;
- oskab selgitada kaaslastele mängureegleid;
- suudab tajuda sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- oskab tegutseda oma kogemuste najal;
- suudab väljendada tegevustes oma loovust.

Sisu:

- situatsioonimängude kasutamine (probleemide, olukordade lahendamine);
- igapäevaste situatsioonide sidumine uute teadmistega;
- reeglitega rollimängude mängimine;
- konstruktorite, looduslaste õppevahendite kasutamine;
- avastuslik-uurimuslike katsete läbiviimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- planeerib igapäevategevusi, seab eesmärgid;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 30 minutiks;
- järgib ühistevõttes reegleid, suudab neid selgitada;
- viib alustatud tegevuse lõpule; oskab tegutseda sihipäraselt;
- mõistab lihtsamaid seoseid esemete ja nähtuste vahel.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab organiseerida ja planeerida oma igapäevaseid tegevusi ja keskkonda;
- suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist, kasutades selleks kõnet;
- suudab keskenduda korraga mitmele tegevusele või stiimulile;
- oskab uurimisel, katsetamisel ja konstrueerimisel varasemaid kogemusi kasutada;
- saab aru esemete ja sündmuste vahelistest seostest, oskab neid kuuldu ja nähtu põhjal ise luua;

- oskab kasutada suhtlemisel arutlevat dialoogi; oskab kasutada oma teadmisi uute ülesannete lahendamisel.

Sisu:

- järjekindluse õpetamine;
- vahetust ümbrusest ja kujuteldavast oluliste detailide nägema õpetamine;
- üksikdetailidest tervikplaani koostamine;
- eelnevate kogemuste sidumine uute teadmistega;
- kuuldu/nähtu põhjal jutustamine;
- fantaasiajutukeste koostamine;
- mõistete omandamiseks ebatavaliste kombinatsioonide ja seoste kasutamine;
- arvmõiste ja hulga õppimine abivahendeid kasutades (kivid, pulgad, nõöbid, esemed).

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt- tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Sotsiaalsete oskuste arengu tunnused:

- teiste inimeste tajumine;
- enda tajumine- käitumine, enese teadvustamine;
- suhted, sõprussuhted, koostöö, prosotsiaalne käitumine;
- reeglitele allumine ja sotsiaalsete normide omaksvõtmine.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab aru ühekordsest korraldusest;
- oskab palutud esemeid näidata ja nimetada;
- saab aru täiskasvanute suunavast jutust;
- teab lihtsamaid viisakusväljendeid;
- teab, mis on hea, mis halb.

Sisu:

- matkimis- ja jäljendamismängude kasutamine;
- täiskasvanu abistamine lihtsamate asjade toomisel ja viimisel;
- süžemängude mängimine, milles kajastuvad igapäevategevused ja olukorrad;
- päeval toimunud tegevustest vestlemine;
- reeglite tutvustamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele;
- tajub teise inimese seisukohti;
- osaleb vaheldusrikas ühistegevuses;
- mängib teiste lastega kõrvuti lihtsamaid igapäevaseid situatsioone ja tegevusi kajastavaid mänge;
- kasutab elementaarseid viisakusreegleid;
- käitub täiskasvanu suunavate juhiste järgi;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab aru teiste tunnetest, oskab lohutada;
- oskab rääkida oma tunnetest;
- oskab teha igapäevastes olukordades valikuid;
- teab sobivaid käitumisviise;
- suudab osaleda ühismängus.

Sisu:

- erinevate käitumisviiside tutvustamine;
- valikute tegemiseks võimaluste pakkumine;
- lihtsamatesse igapäevatoimingutesse kaasamine (mängu- ja õppevahendite koristamine).

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- saab aru, et erinevatel inimestel võivad olla temast erinevad tunded;
- osaleb koos täiskasvanuga ühistegevuses;
- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
- näitab mängu- ja igapäevatoimingutes oma initsiatiivi;
- algatab vestlust eri partneritega, erinevatel teemadel;
- tegutseb lühikest aega omaette, täiskasvanu osaluseta;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega;
- oskab käituda vastavalt rühma reeglitele;
- väljendab oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning järgib kokkuleppeid;
- tegutseb sihipäraselt; kasutab viisakusväljendeid;
- mängib teiste lastega lihtsamaid rollivahetustega igapäevaseid situatsioone ja tegevusi kajastavaid mängu.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab ülesannete lahendamiseks iseseisvalt hakkama;
- teab rühmareegleid, oskab nendega arvestada;

- oskab soolisi erinevusi nimetada;
- oskab oma tundeid (rõõm, kurbus) kirjeldada;
- oskab mängukaaslast lohutada.

Sisu:

- reeglitega mängude mängimine;
- situatsioonimängude (mis õpetavad väljendama tundeid) kasutamine

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab verbaalselt soove, tahtmisi ja seisukohti väljendada ning kokkuleppeid saavutada;
- mõistab teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- oskab märgata ja lohutada abivajavat kaaslast;
- oskab omaette tegutseda, täiskasvanu osaluseta;
- oskab käituda vastavalt rühma reeglitele;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes;
- osaleb lühikest aega ühistegevustes eakaaslastega;
- teab lihtsamaid seltskonnas käitumise reegleid ning järgib neid igapäevases suhtluses.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab kasutada erinevates olukordades sobivat käitumisviisi;
- oskab kaaslast kuulata;
- suudab aktsepteerida reegleid;
- oskab tegutseda iseseisvalt;
- oskab suhelda eakaaslastega vabalt.

Sisu:

- rollimängud mängimine;
- situatsioonimängude kasutamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suhtleb ja tegutseb iseseisvalt ning omab ettekujutust oma soovidest/eesmärkidest;

- teeb ühistegevustes ühise eesmärgi saavutamiseks koostööd kaaslastega, jagab ja vahetab oma kogemusi ja töövahendeid;
- täidab ise ja jälgib reeglite täitmist teiste poolt;
- lahendab tekkinud probleemid verbaalse kõne teel;
- käitub avalikus kohas sobival;
- oskab suhtlemisel kasutada mitteverbaalseid vahendeid: žeste, miimikaid, kehahoiakuid;
- oskab sõpra julgustada, lohutada ning kaaslaselt või täiskasvanult abi paluda; näitab mängukaaslaste vastu üles sümpaatiat ja hoolivust;
- ilmutab mängides kaaslastega rollide suhtes paindlikkust, oskab olla liider ja järgija;
- lõpetab ebasobiva käitumise ühe meeldetuletuse peale.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab seada endale eesmärgi ja neid ellu viia;
- suudab teha koostööd;
- oskab mängida rühmakaaslastega ühistegevustes;
- suudab järgida reegleid.

Sisu:

- süžemängude mängimine;
- reeglitega mängude kasutamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, oskab reegleid teistele selgitada;
- kooskõlastab rollimängudes oma tegevust teiste laste tegevusega;
- korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib;
- oskab tegutseda täiskasvanu suulise juhendi järgi;
- täidab mitmeosalisi korraldusi; järgib sotsiaalset rutiini.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab tegevusi iseseisvalt valida;
- oskab avaldada erinevates situatsioonides arvamust ja põhjendada;
- mõistab grupile antud korraldusi;
- oskab täita tööülesandeid;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- oskab hoolida väiksematest, osutab abi ja küsib seda vajaduse korral ka ise.

Sisu:

- situatsioonimängude kasutamine;
- rollimängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- mõistab teiste inimeste tundeid ning arvestab neid oma käitumises ja vestluses;
- oskab ennast väljendada – tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmareegleid;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- oskab oma seisukohti selgitada;
- oskab teistega arvestada ning suhtub teiste laste tegevusse sallivamalt;
- oskab lihtsamate eetiliste probleemide üle arutleda ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui ka teiste puhul.

Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist. Enesekohaste

oskuste arengu tunnused teiste inimeste mõistmine – emotsioonid, mõtted, empaatia; enda emotsioonide teadvustamine ja kontroll.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab iseseisvalt süüa;
- oskab ennast lahti riietada;
- teab oma nime ja reageerib sellele;
- tunneb ennast peeglist ja pildilt.

Sisu:

- nukumängude mängimine;
- harjutusmängude, mis arendavad eneseteenindamiseks vajaminevaid võtteid, kasutamine (punumine, põimimine, nööpimine);
- nupumängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab oma soove täiskasvanule väljendada;
- oskab lihtsaid emotsioone väljendada;
- teab oma ees (- ja perekonna)nime;
- sööb, joob ja püüab iseseisvalt lahti riietuda;
- saab hakkama käte pesemisega;
- suudab terve päeva kuiv püsida.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab hakkama lihtsamate ülesannete täitmisega;
- oskab emotsioone väljendada;
- oskab ennast tutvustada;
- oskab riided õigesti selga panna;
- oskab puhtalt süüa;
- saab aru mõistetest minu oma, tema oma;
- tuleb toime kannust vee valamisega.

Sisu:

- lükkimis-, nööpimis-, toppimismängude kasutamine;
- igapäevatoimingutesse kaasamine (lilled kastmine, laudade katmine)

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- jälgendab nähtud tegevusi ja olukordi;
- oskab kasutada söömisel kahvli;
- tuleb toime riietumisega, vajab mõningast abi (lukkude nööpide, nööriseadumisel);
- saab iseseisvalt hakkama tualeti kasutamisega.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab kasutada söömisel kahvli;
- oskab matkida täiskasvanu rolli.

Sisu:

- rollimängude mängimine;
- toidunõude õige kasutamise õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- saab hakkama eneseteenindamisega söömisel, riietumisel;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- teab oma nime, vanust ja sugu;
- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone;
- väärtustab oma saavutusi.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- teab, et peale mängu tuleb vahendid ära panna;
- oskab imiteerida täiskasvanute tegevusi;
- oskab ise endale sobivad vahendid leida;
- oskab korrastada oma juuksed.

Sisu:

- rollimängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- lahendab tekkinud probleemid ise, vajadusel palub abi;
- mõistab teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- teab oma tegude tagajärgi, oskab nendest rääkida;
- korrastab peale tegevust oma töökoha;
- riietub iseseisvalt (abistatakse nööri sidumisel);
- suudab oma intensiivsed emotsioonid kontrolli all hoida.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- teab, kus asuvad vajalikud vahendid;
- tuleb täiskasvanu abiga toime töövahendite korrastamisega;
- mõistab nii enda kui teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning oskab arvestada neid käitumises ja vestlustes;

Sisu:

- rollimängude mängimine;
- situatsioonimängude kasutamine;
- esinemisvõimaluste loomine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- julgeb üksi esineda;
- teab enda kohta elementaarseid andmeid (nimi, vanus, sünnikuupäev, aadress);
- hoiab oma töökoha ja töövahendid korras;
- valitseb oma emotsioone, oskab mängus kaotada.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- suudab julgelt esineda nii eakaaslastele kui võõrastele;
- oskab ennast tutvustada;

- oskab vajadusel võõrastelt abi küsida;
- oskab söömisel õigesti nuga ja kahvlit kasutada;
- oskab iseseisvalt riietuda;
- teab, kuidas käituda rahvarohketes kohtades;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida.

Sisu:

- situatsioonimängude kasutamine;
- teatrietenduste külastamine;
- õppekäikudel käimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone (nt rõõmu, viha), sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt;
- mõistab teiste inimeste tundeid ja verbaalseid väljendusi;
- teeb vahet hea ja halva vahel (nii enda kui teiste puhul).

Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning

õppe- ja kasvatustegevuse erinevate valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- suudab jälgida täiskasvanu mängu ja matkida seda.
- laps tunneb huvi mängu vastu ning rõõmu mängimisest

Sisu:

- õppe-ja liikumismängude tutvustamine;
- loovmängude kasutamine;
- fantaasia-, matkimis- ja ehitismängude kasutamine;
- mängukaaslaste suhtes sõbralikkuse õpetamine;
- mänguasjadesse hoidva suhtumise kujundamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- mängib koos täiskasvanuga matkimismänge;
- teab ja oskab mängida lihtsamaid õppe- ja liikumismänge;
- mängib kaaslasega kõrvuti.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab koos kaaslastega mängida;
- tuleb toime mänguks vajalike vahendite leidmisega;
- oskab matkida mängus täiskasvanut;
- suudab keskenduda huvitavale mängule.

Sisu:

- erimänguliikide tutvustamine;
- fantaasia-, loov- ja lavastusmängude kasutamine;
- erinevate lauamängude kasutamine;
- loovmängudes kaaslaste soovide ja vajadustega arvestama õpetamine;
- mängureeglite tutvustamine;
- peale mängu mänguasjade korrastamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab arvestada mängus kaaslastega, viib mängu lõpule, koristab enda järelt mänguasju;
- võrdleb oma toiminguid mängus täiskasvanute omadega tegelikkuses;
- oskab koos kaaslasega lauamänge mängida;
- mängib erineva mängumaterjaliga.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab mängus kasutada oma kogemusi;
- oskab mängus erinevaid mänguasju ja -vahendeid kasutada;
- oskab matkida enimkasutatavaid täiskasvanu tegevusi;
- suudab mängus olla sõbralik ja viisakas;
- saab aru lihtsamatest mängureeglitest.

Sisu:

- iseseisva mänguvaliku toetamine;
- kaudne mängu juhendamine, tagades lapse iseseisvuse mängus;
- erinevate mänguasjade, -vahendite kasutamine;
- mängus heatahtlike suhete kujundamine (mänguasjade jagamine sõbraga);
- ümbritsevate esemete ja materjalide asendusmänguasjadena kasutamine;
- mängureeglite õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- näitab üles iseseisvust mängude valikul;
- leiab omale mängukaaslase;
- soovib mängida erinevate mänguasjade ja -vahenditega;
- täidab ja peab meeles lihtsamaid mängureegleid;
- kasutab omandatud oskusi iseseisvates mängudes;
- otsib asendusmänguasju ümbritsevate esemete ja materjalide hulgast;
- on omandanud rollimängu elementaarsed oskused.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab mängu kaaslasega kooskõlastada;
- oskab mängus täita erinevaid rolle;
- oskab mängus oma teadmisi rakendada;
- oskab leida mängus asendus- ja mõttelisi mänguasju.

Sisu:

- mängukaaslaste soovide ja ettepanekutega arvestamine;
- püsivust nõudvate mängude mängimine;
- asendusmänguasjade kasutamisel laste loovuse arendamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab täita üldkehtivaid käitumisnorme mängudes;
- kasutab teiste lastega suhtlemisel viisakussõnu;
- oskab mängida reeglite järgi;
- viib alustatud mängu lõpuni;
- kasutab mängus rollisuhtlust;
- oskab mängus konflikte lahendada;
- oskab kasutada saadud teadmisi iseseisvates mängudes.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- teab ja järgib mängureegleid;
- oskab mängus kaotada;
- oskab mängus loovalt erinevaid dekoratsioone kasutada;
- oskab kasutada mängus fantaasiat;
- oskab iseseisvalt mängida.

Sisu:

- nii teiste kui oma mängudele hinnangu andmise õpetamine;
- mängu ilmestamiseks asendusvahendite kasutamine;
- mänguvahendite valmistama õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab anda hinnangut nii teiste kui oma mängudele;
- väljendab oma arvamust ning seisukohti ning oskab neid põhjendada;
- oskab mängida reeglite järgi;
- viib alustatud mängu lõpuni;
- oskab kasutada saadud oskusi iseseisvates mängudes;
- omab ühise tegutsemise oskust;
- oskab mängides olla heatahtlik ja teisi arvestav;
- mängib omavalmistatud mänguasjadega, laiendab oma mängu.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab selgitada kaaslastele mängureegleid;
- suudab rollide jaotamisel kokkuleppele jõuda;
- oskab mängus kaotades oma emotsioone valitseda;
- oskab kasutada mängus mitmesuguseid materjale;
- oskab mängudes oma teadmisi ja oskusi kasutada;
- oskab olla mängudes heatahtlik ja arvestav;
- oskab ehitamises skeeme kasutada;
- oskab mängudes täita juhtrolle;
- teab ja järgib reegleid.

Sisu:

- rollimängude mängimine;
- juhendamise ja skeemide järgi ehitamine;
- skeemide koostamine;
- mängureeglite õpetamine;

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;

- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Mäng

Mäng on lapse iseseisev, vaba ja spontaanne, üksnes tegutsemisrõõmust ajendatud tegevus. Lapse mängus kajastub õppetöös omandatu ja ka meie igapäevaelu.

Pedagoog toetab teadlikult ja eesmärgistatult lapse arengut:

- õpetades tunnetama oma keha, arendades mõtlemisvõimet;
- luues mänguks vajalikud tingimused ja vahendid;
- kujundades oskust täita mängulisi toiminguid mänguasjadega;
- õpetades jagama mänguvahendeid, jäljendama täiskasvanuid;
- süvendades kõrvuti mängimise oskust ja soodustades üleminekut paarismängult koosmängule.

Mängud jaotatakse:

- vabamängud ehk loovmängud;
- reeglimängud ehk valmismängud.

Mänguliigid:

- Loovmäng - kodumäng, poemäng, arstimäng, juuksurimäng, liiklusmäng. Looduslike objektide ja materjalide (puud, kivid, käbid, lehed, tõrud, liiv lumi) loov kasutamine.
- Lavastusmäng - erinevad käpik- ja sõrmenukid, kostüümid, lavastamine tuttavate kirjanduspalade põhjal.

- Liikumismäng - jooksumängud, hüplemis-, viske- ja püüdmismängud, ronimis- ja roomamismängud, orienteerumismängud, sportmänguelementidega mängud (jalgpall, korvpall).
- Ehitismäng - ehitamine erineva suurusega erinevast materjalist klotsidega, ehitamine liivast, kividest, okstest, lumest, toolidest, jääkmaterjalidest, ehitamine omal soovil, teatava otstarbe jaoks, fantaasia põhjal, ehitamine juhendi järgi, konstrueerimine.
- Õppemäng - mängud mänguasjadega (tornid, esemete liigitamine), lauamängud (lotod, doominod jne.), suulised mängud (äraarvamine, mõistatused) lauamängud, (lotod, memoriin, kabe, male, täringumängud), tähelepanu arendavad mängud, sõna- ja häälikumängud, meeltarendavad mängud (kompimine, haistmine, maitsmine, kuulmine), lükkimine, puhumismängud.

Loovmäng

Loovmäng on lapse iseseisva mõtlemise tulemus. Vabamängud tekivad omaalgatuslikult, inspireerituna ümbritsevast maailmast. Mida sisukam on laste igapäevaelu ja avaram nende silmaring, seda rikkam ja mitmekesisem on vabamäng.

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

1,5 – 3-aastane laps:

- oskab varasematest mängudest tuttavaid mängulisi toiminguid üle kanda uutesse mängudesse;
- suudab oma mängulisi toiminguid sõnadega saata, rikastades sellega mängu sisu; tuleb toime mängus rolliga seotud toimingute täitmisega ning valib selleks vajalikke vahendeid;
- oskab koos kaaslasega mängida.

3 – 5-aastane laps:

- oskab väljendada oma fantaasiat;

- oskab mängida erinevate mänguasjade ja -vahenditega, loodusliku- ja ehitusmaterjaliga;
- tuleb toime suhtlemisel nii eakaaslaste kui täiskasvanutega;
- tuleb toime erinevate rollide täitmisega;
- oskab koos tegutseda; oskab kasutada asendus- ja mõttelisi mänguasju.

5 – 6-aastane laps:

- oskab iseseisvalt valida mängu teema ja arendada selle sisu;
- oskab leida mänguks sobivaid mänguasju;
- oskab kasutada olemasolevaid teadmisi ja tuleb toime uute mänguteemade väljamõtle misega;
- oskab mängus kinni pidada mängulistest suhetest.

6 – 7-aastane laps:

- oskab enne mängu algust kokku leppida mängu teema, sisu, vahendite ja rollide jaotuse;
- oskab olemasolevaid teadmisi kasutada eriteemaliste mängude ühendamisel uueks mänguks ja nende sisu täiustamisel;
- tuleb toime kolme-nelja-liikmelises lasterühmas mängu organiseerimisega;
- on loov ja oskab kasutada asendus- ja mõttelisi asju;
- tuleb mänguasjade valmistamisega ise toime.

Lavastusmäng

Lavastusmängus kehastab laps mitmesuguseid tegelasi ja kujutab sündmusi. Lavastusmängudeks annavad ainet kirjanduspalad ning mängu sisu ja rollid tulenevad kirjanduspala süžeeest.

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

1,5 – 3-aastane laps:

- mõistab lavastusmängude sisu; oskab tähelepanelikult kuulata ja vaadata;
- suudab kaasa mängida;

- oskab kasutada rollile iseloomulikke kujundlikke vahendeid liigutuste, miimika ja žestide kaasabil;
- tuleb toime eneseväljendusega;
- suudab julgelt esineda;
- oskab väljendada tegelaste emotsioone.

3 – 5-aastane laps:

- tuleb toime lavastusmängu mängimisega talle tuttava kirjanduspala põhjal;
- oskab luua tingimused ja valida ise vahendid, et saaks rolli sisse elada ja ennast väljendada;
- tuleb toime iseseisvalt lavastusmängude süžeede väljamõtlemisega;
- oskab väljendada tegelaste emotsioone.

5 – 6-aastane laps:

- oskab lavastusmängu siduda teiste mänguliikidega ja neid loovalt erinevates tingimustes kasutada;
- oskab tegelaste emotsionaalseid seisundeid väljendada;
- oskab tuttavate kirjanduspalade ja muinasjuttude põhjal mängida;

6 – 7-aastane laps:

- oskab omaloomingulisi süžeesid lavastada;
- oskab loovalt kasutada lihtsaid dekoratsioone, erinevaid nukke, endavalmistatud mänguasju, kostüümielemente.

Ehitusmäng

Ehitusmäng on loomisprotsess, milles lapsed ehitavad mitmesugusest materjalist (looduslik, mööbliesemed, mänguklotsid, konstruktorid, legod jm) sildu, maju, laevu, autosid, tänavaid, losse jpm.

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

1,5 – 3-aastane laps:

- tuleb toime asjade, nähtuste võrdlemisega;
- teab temale tuttavate erinevate esemete (klotside) omadusi;

- tuleb toime enesevalitsemisega (on ehitamisel kannatlik).

3 – 5-aastane laps:

- tunneb ja oskab nimetada viit-kuut geomeetrilist kujundit;
- teab ja oskab erinevaid materjale ja ehitusdetalle kasutada;
- oskab võrrelda ja ehitistes erinevaid suurusid ja vorme kasutada;
- teab ehituse otstarvet;
- oskab kaaslastega arvestada, kooskõlastab oma tegevusi ühise eesmärgi saavutamiseks.

5 – 6-aastane laps:

- oskab erinevaid ehitusmaterjale loovalt kasutada; tuleb toime ehitamisega ettenäitamise või jooniste põhjal;
- oskab ehitada iseseisvalt kasutades oma fantaasiat;
- oskab valida ehituseks olemasolevast sobivaima materjali ning kasutada seda otstarbekalt.

6 – 7-aastane laps:

- oskab kasutada oma ehitusmängudes mitmekesisist looduslikku materjali ja objekte;
- tuleb toime keerukamate ehitiste konstrueerimisega;
- oskab kasutada oma konstrueerimisalaseid oskusi iseseisvates ehitusmängudes.

Liikumismäng

Liikumismängud kuuluvad reeglimängude alla. Liikumismängud arendavad laste aktiivsust, iseseisvust ja omaalgatuslikkust. Laps oskab täpselt täita mängureegleid, püüab kiiresti ning osavalt tegutseda ja mängida mäng lõpuni. Oskab aru saada, et võistkondlik võit eeldab kõikide osavõtjate ühist jõupingutust.

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

1,5 – 3-aastane laps:

- oskab rütmi tunnetada ja väljendada fantaasiat;

- oskab oma liigutusi teiste lastega kooskõlastada;
- tuleb toime orienteerumisega ruumis.

3 – 5-aastane laps:

- saab aru talle õpetatud mängureeglitest, jätab meelde ja täidab neid mängus;
- oskab orienteeruda ruumis ja teatud maa-alal;
- oskab viisakalt ja sõbralikult kaasmängijatesse suhtuda;
- on mängudes täpne ja kiire;
- tuleb toime erisuurustes vahendite kasutamisega;
- saab hakkama lihtsamate liikumismängude iseseisva organiseerimise ja läbiviimisega.

5 – 6-aastane laps:

- oskab liikumismänge omaalgatuslikult mängida;
- on liikumismängudes aktiivne ja iseseisev;
- suudab järgida mängureegleid;
- oskab kaotada, mängides mäng lõpuni;
- oskab loovalt looduslikke objekte ja materjale kasutada.

6 – 7-aastane laps:

- tuleb toime tuttavate mängude õpetamisega teistele;
- oskab mängude valikul arvestada ruumi, aega, osavõtjate arvu ja vahendite olemasolu;
- tuleb toime enesevalitsemisega ka juba etteaimatava kaotuse korral, mängides mäng siiski lõpuni;
- oskab iseseisvalt organiseerida liikumismänge arvestades aastaega, looduslikke ja olustikulisi tingimusi;
- saab hakkama mängude sisu ja reeglite omapoolse täiendamisega;
- oskab tunda rõõmu võistlusmängudes osalemisest ja saab aru, et võistkondlik võit eeldab kõikide osavõtjate ühist jõupingutust.

Õppemäng

Õppemängudel on nii õpetuslik ja tunnetuslik kui ka emotsionaalne pool. Õppemängud arendavad lapse sensoorseid ja vaimseid võimeid: vaatlusoskust, esemete võrdlemise oskust, oskust märgata väikesi erinevusi esemete tunnustes, oskust määrata esemete asukoht. Õppemäng annab oskuse mängida rühmas olemasolevaid lauamänge.

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

1,5 – 3-aastane laps:

- tuleb toime peenmotoorikat nõudvate ülesannetega;
- oskab kasutada didaktilisi mänguasju, et soodustada paarismängu;
- oskab asjade, esemete, nähtuste ära tundmiseks ja kirjeldamiseks erinevaid meeli kasutada.

3 – 5-aastane laps:

- tunneb ja oskab kirjeldada erinevate esemete omadusi (värvus, suurus, materjali omapära);
- on tähelepanelik, oskab mängule keskenduda;
- on mängus otsustusvõimeline;
- oskab kasutada vajadusel erinevaid meeli.

5 – 6-aastane laps:

- oskab kirjelduse põhjal ära tunda tuttavaid esemeid;
- oskab esemeid rühmitada;
- oskab mängida iseseisvalt lauamänge ja teisi eriliike õppemänge väikeste rühmadena.

6 – 7-aastane laps:

- tuleb toime osadest terviku moodustamisega;
- saab hakkama lihtsamate õppemängude õpetamisega kaaslastele;
- oskab mängudes kinni pidada mängulistest suhetest ning tuleb toime mängus kahe kolme erineva rolli täitmisega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused mängus:

1,5 – 3-aastane laps:

- oskab iseseisvalt mängu valida ja mängumõtteid ellu viia;
- on aktiivne mängukaaslase otsimisel;
- oskab mängida üksteise kõrval;
- oskab mängida paariti ja lühiajaliselt väikeste rühmadena (3-4 last);
- oskab mängida loovmänge (kodu-, rongi-, automängud);
- oskab mängida lihtsamaid rollimänge (lavastusmängud);
- oskab mängida lihtsamaid õppemänge (nelja-viie-osaliste esemepiltide kokkupanemine).

3 – 5-aastane laps:

- oskab iseseisvalt mängu teema valida ja arendada selle sisu vastavalt oma teadmistele-tähelepanekutele ümbritsevast;
- oskab mängudes peegeldada positiivseid elunähtusi;
- oskab kaaslastega kooskõlastada oma arvamused kasutatavate vahendite ja rollide jaotamises.

5 – 6-aastane laps:

- oskab mängus kinni pidada mängulistest suhetest ja täita mängus kahte kolme erinevat rolli;
- oskab leida mänguks sobivaid mänguasju;
- oskab ehitusmängudes loovalt erinevaid ehitusmaterjale kasutada;
- oskab lavastusmängudes loovalt lihtsaid dekoratsioone, erinevaid nukke, enda valmistatud mänguasju, kostüümielemente kasutada;
- oskab mängida rühmas olemasolevaid lauamänge (õppemänge).

6 – 7-aastane laps:

- oskab mängida rühmas olemasolevaid lauamänge (mosaiikmängud, lotod jne);
- oskab mängida rollimänge, suudab rollide jaotamisel kokkuleppele jõuda (kodumäng, koolimäng, kauplusemäng, juuksurimäng, raamatukogumäng, meremäng, automäng jne);

- oskab ehitusmaterjalist keerulisi konstruktsioone (sillad, linnad, autoteed) ehitada;
- oskab mängida liiva ja lumega.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Õppe- ja kasvatustegevuse periood

Käesolevas peatükis esitatakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldus nii sisulisest kui ajalisest aspektist lähtuvalt.

- õppeaasta (vt peatükk õppe- ja kasvatustöö);
- õppe- ja kasvatustegevuse alused;
- lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine, analüüs ja hinnang;
- rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine, analüüs ja hinnang.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus jaotub vastavalt koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale kuueks valdkonnaks:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

Lisaks on õppekavasse lisatud valdkond **kombeõpetus** ja **tundekasvatus**, mis toetab lasteaia väärtuste ja kiusamisest vabaks projekti väärtuste kujundamist lastes. Alljärgnevalt esitatakse valdkondade üldesmärgid ning õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimise põhimõtted igas valdkonnas.

Mina ja keskkond

Valdkonna „Mina ja keskkond” eesmärgid on riiklikus õppekavas:

Laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;

- saab ettekujutuse oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ja ohutult;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnateadlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;

Valdkonna „Mina ja keskkond” sisu jaguneb järgmiselt:

- Sotsiaalne keskkond - mina, minu perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- Tehiskeskkond - ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- Looduskeskkond - kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast, mis hõlmab sotsiaalset-, loodus- ja tehiskeskkonda, sh tervise-, liikluskasvatust, kombeõpetust ja tundekasvatust (Koduloolisuse printsiip);
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima, kogema mängu ja igapäevategevuste kaudu, võimaldades tal ümbritsevat tajuda läbi erinevate meelte ja aistingute: vaadelda, nuusutada ning maitsta, kompida ja kuulata;
- emotsionaalne kontakt keskkonnaga toetab lapse omaalgatust, huvi, individuaalsust ja tegustemistahet;
- suunates last märkama loodust enda ümber aitab see lapses kujundada loodusesse austavat suhtumist;

- suunates lapsi märkama kaaslasti õpib laps suhtuma inimeste erinevustesse sallivalt;
- vaatlemine, võrdlemine, rühmitamine, seostamine, järeldamine, küsimine ja küsimustele vastuste otsimine toetavad laste teadmiste omandamist kõige efektiivsemalt;
- vahetu tajumine, selle kirjeldamine ning vaadeldu kujundlik väljendamine toetab lapsel eeldavatate tulemusteni jõudmist.

Teadmisi omandatakse tegutsedes:

- luuakse sotsiaalseks suhtlemiseks soodne keskkond (abivalmidus, kaastunne, sõbralikkus mängus ja töös);
- luuakse olukordi rahvakommete omandamiseks;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust.
- eduelamusi pakkudes kujuneb lapsel positiivne suhtumine iseendasse ja teistesse ning salliv suhtumine endast erinevatesse (eri rahvusest ja erivajadustega kaaslast);
- üldõpetuslikku tööviisi rakendades suunatakse last märkama ilu ümbritsevas elus, inimeste töös ja käitumises ning toetatakse lapse soovi ise oma käitumisega kasu tuua;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma terviseseisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ning märgatust ning kogetust järeldusi tegema.

Üldinimlike väärtuste kujunemine ning terviseõpetuse teemade käsitlemine:

- läbi enda ja ka teiste laste eeskujul luuakse tingimused lauakommete ning tervislike eluviiside õppimiseks;
- väärtustatakse laste toiduvalikuid ning antakse võimalus harjuda uute maitsetega;

- suunatakse last vahendeid ja materjale säästlikult kasutama ning hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Keel ja kõne

Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid on riiklikus õppekavas sõnastatud järgmiselt:

Laps:

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna „Keel ja kõne” sisu on:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine, kirjutamine ja lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõneleda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse zanriliselt mitmekesiseid

raamatuid, et toetada lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi seostatult mängude ja igapäevategevustega (nt. nimekirjade koostamine, joonistustele pealkirja kirjutamine, kirja kirjutamine täiskasvanu abiga).

Matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid riiklikes õppekavas:

Laps:

- rühmitab esemeid ühe – kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Matemaatika sisu on:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, ergutades sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistusteni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste ning omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on riiklikus õppekavas:

Laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna "Kunst" sisu on:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemust;

- suunatakse last jälgima kaaslasti päeva jooksul vabas või konkreetses tegevuses, vaatlema ümbritsevat looduses ja tehiskeskkonnas, väljasõidul ettevõttesse või farmidesse ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks tema isikupärane väljendusviis;
- korraldatakse kunstitegevusi ka õues ning kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule kui ka liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- innustatakse last tehtut analüüsima ja arutlema, miks kujutas ta esemeid, nähtust just sellisel viisil, mis materjale ja tehnikaid ta kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujunemisel aitab õpetaja kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid riiklikus õppekavas:

Laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna "Muusika" sisu on:

- laulmine;
- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaline tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilissotsiaalsed aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamustele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, nagu "Keel ja kõne", "Kunst" jne; muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud, tantsud;
- muusikapalade (laulude, muusika kuulamise palade, tantsude ja mängude, pillilugude) valikul arvestatakse laste huve ning eakohasust.

Liikumine

Õppe- kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna "Liikumine" sisu on:

- liikumisalased üldteadmised;
- Põhiliikumised;

- Liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimalused (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevusi regulaarselt korrates;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegutsemisvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega, nt jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: kui kehalisi harjutusi tehakse korrapäraselt, kujunevad positiivsed isikuomadused;
- ergutatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslast arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- arendatakse põhiliikumisi, koordineerimist, rühti, tasakaalu, liikumisvõimet ja peenmotoorikat (täpsust, näo - ja sõrmelihaste kontrollimise oskust) ning antakse tagasisidet.

Eesti keel teise keelena

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsatest väljenditest kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtluses.

Valdkonna "Eesti keel teise keelena" sisu:

- kuulamine;
- kõnelemine;
- Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst;
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last keelt kasutama igapäevategevustes ning suheldes, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi;
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega: liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jne;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus;
- valitakse pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks.
- õpetaja rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, korrates sõnu või fraasi korrektsena.

Põhimõtted:

- laps õpib keelt mängu kaudu;
- keeleõpet toetab koostöövõrgustik kuhu kuuluvad rühma meeskond, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja, logopeed, juhtkond ja lapsevanemad;
- vajadusel tegeleb lapsega tugiõpetaja sõnavara ja grammatika kinnistamise osas;
- tehakse vastavalt vajadusele koostööd õppenõustamiskeskusega;
- lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuse kaupa (vt Lisa 2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Lastehoid ja Lasteaed Loomelind päevakava

7.30 – 8.30 saabumine lasteaeda, vaba mäng

8.30 – 9.00 hommikusöök

9.30 – 12.00

- planeeritud õppe – ja kasvatustegevused;
- õues viibimine;
- mängud;
- vaatlused;
- jalutuskäigud;
- liikumismängud;
- vaba tegevus.

12.00 – 12.30 lõunasöök

12.30 – 15.00 lõunauni

15.00 – 15.30

- valikuliselt õppe- ja kasvatustegevused;
- muud tegevused;
- individuaalne tegevus lastega;
- vaba tegevus.

15.30 – 16.00 õhtuoode

16.00 – 17.30 vabad mängud toas või õues, laste koju saatmine

Nõuded nädala- ja aasta plaanile

Õppeaasta tegevuste eesmärgid nädalate kaupa (vt Lisa 1).

Nädalategevused

- muusika (laulmine, tantsimine, näitlemine, pillimäng);
- tervis (võimlemine, jooga, vaikuseminutid, liikumismängud);
- meisterdamine (loovteraapiategevused);
- lõimitud ainevaldkondade projekti-/ teemategevused:
  - mina ja keskkond;
  - keel ja kõne;
  - matemaatika;
  - kunst.

Planeeritud liikumis- ja muusikategevuste kestus rühmades

Laste vanus	Tegevuse ajaline kestvus
1 – 3-aastased	10 – 15 min
3 – 6-aastased	25 min
6 – 7-aastased	35 min

Planeeritud liikumistegevused Tartu Babysport rühmavõimlemises

30 min 1-2 korda nädalas.

Õppeaasta moto

ISE UURIN, ISE PROOVIN, ISE TARGAKS SAADA SOOVIN.

Õppeaasta teemad kuude kaupa

September Sügis aias ja metsas.

Oktoober Rändlinnud. Sügisilmad.

November Mardid ja kadrid käivad ringi. Poiste nädal. Isadepäev. Maailmaruum (päike, tähed, kuu, planeedid, taevas, kosmos, maakera, inimesed elavad maal, maal on rohi, mäed, metsad, vesi).

Detsember Advendiaeg. Jõulumuinasjutt.

Jaauar Talvine mets. Linnud ja loomad talvel. Põhjamaaloomad. Talvelõbud.

Veebruar 112. Eriotstarbelised sõidukid. Küünlapäev. Sõbrapäev. EV aastapäev. Tuntud eestlased. Madisepäev. Vastlapäev.

Märts Tüdrukute nädal. Teatrikuu. Kevad tärkab. Linnurahva kevad.

Aprill Mina ja tervis. Ülestõusmispühad. Loomad kevadel. Jüripäev. Volbripäev.

Mai Kevadtööd. Emadepäev. Mets ja aas.

Juuni/juuli/august Vabad tegevused. Õpitu kordamine. Kinnistamine.

Tähtpäevad ja sündmused 2022-2023

September	Lastevanemate koosolekud
01. september	Ülemaailmne rahupäev. Teadmispäev
05. september	Õppeaasta avapidu Lotte ja Brunoga, paviljoni avamine õuealal
06. september	Lepalindude õppekäik - Ahhaa keskuse külastus
13. september	Vanavanematepäev.
21. september	Madisepäev
22. september	Algab sügis
29. september	Mihklipäev. Mihklilaat peredega.
Oktoober	

01. oktoober	Rahvusvaheline taimetoitlaste päev
14. oktoober	Kolletamispäev
15. oktoober	Rahvusvaheline kätepesupäev
15. oktoober	Hõimupäev
16. oktoober	Rahvusvaheline toidupäev
18. oktoober	Luukapäev
21. oktoober	Rahvusvaheline õunapäev
30. oktoober	Talveaja algus
28. oktoober	Simunapäev
November	
01. november	Pühakutepäev
02. november	Hingedepäev
13. november	Isadepäev
10. november	Mardipäev
25. november	Kadripäev
28. november	Esimene advent
30. november	Andresepäev
Detsember	
05. detsember	Teine advent
12. detsember	Kolmas advent
19. detsember	Neljas advent
21. detsember	Toomapäev. Algab talv
24. detsember	Jõululaupäev
25. detsember	Esimene jõulupüha
26. detsember	Teine jõulupüha
31. detsember	Näärid. Vana aasta viimane päev
Jaanuar	

06. jaanuar	Kolmekuningapäev. Lasteaia sünnipäev
14. jaanuar	Taliharjapäev
17. jaanuar	Tõnisepäev
Veebruar	
02. veebruar	Tartu rahulepingu aastapäev. Küünlapäev
14. veebruar	Sõbrapäev
21. veebruar	Vastlapäev
24. veebruar	Eesti Vabariigi aastapäev. Madisepäev
Märts	
08. märts	Naistepäev
14. märts	Emakeelepäev
20.märts	Kevade algus
22. märts	Rahvusvaheline veepäev
Aprill	
01. aprill	Naljapäev. Karjalaskepäev
07. aprill	Suur reede
22. aprill	Rahvusvaheline maa päev
23. aprill	Jüripäev
Mai	
1. mai	Kevadpüha
9. mai	Euroopa päev
14. mai	Emadepäev
15. mai	Rahvusvaheline perede päev
21. mai	Rahvusvaheline kultuurilise mitmekesisuse päev
22. mai	Rahvusvaheline bioloogilise mitmekesisuse päev

Terviseedendus

Lasteaia eripära on tervisedendus, mis toetab lapse vaimset ja füüsilist arengut erinevate võimaluste kaudu (Tartu Babysport rühmavõimlemine, loovteraapilised tegevused, jooga, tantsimine, vaikuse minutid, liikumisõpetus ja muusika). Eeldatavad õpitulemused:

- laps tutvub inimese keha ja organitega ja nende funktsioneerimisega;
- laps tutvub sooliste erinevustega;
- laps teab, kuidas oma tervise eest hoolitseda;
- laps on teadlik tänaval, kodus, metsas jne tekkivatest ohtudest;
- laps oskab valida riietust vastavalt ilmale;
- lapsel kujunevad õiged toitumisharjumused;
- lapsel süvenevad hügieeniharjumused;
- laps oskab viisakalt suhelda nii kaaslastega kui ka täiskasvanuga;
- lapsel kujuneb austav suhtumine loodusesse;
- laps tutvub inimese elukaarega;
- laps oskab oma tundeid väljendada;
- laps oskab hammaste eest hoolitseda;
- laps saab teavet spordi vajalikkuse kohta.

Lapse arengu hindamise põhimõtted ja korraldus

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatustsüklist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise põhimõtted:

Koguda infot:

- mida saab jagada lapse vanematega ja teiste antud lapsega tegelevate töötajate/spetsialistidega;
- mida saab jagada lapsega (edusammud arengus);
- mida saab kasutada tegevuste planeerimisel ja õppekava arendamisel;
- arvestada lapse individuaalsust.

Vaatluste eesmärk:

- olla kursis lapse arenguga;
- teada, kuidas tegutsevad lapsed rühmana ja kuidas nad rühmas üksteisega suhtlevad;
- anda õpetajale tagasisidet nende töö tulemustest õppekava rakendamisel.

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise alused:

- eeldatavad üldoskused;
- õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused;
- lapse enda individuaalne areng;
- õppekavas toodud lapse arengu eeldatavad tulemused;

Arengumapp

Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapid. Arengumapp sisaldab:

- töötajate poolt valitud laste töid;
- lapse huvitavaid ütlemissi, arvamusi ja sõnalist loomingut;
- lastevanemate küsitluslehti lapse kohta;
- rühma töötajate täidetud lapse arengu vaatluslehti.

Arengumapi sisu sõltub laste vanusest, rühma töökorraldusest, töötajate ja lastevanemate taotlusest.

Lapse arengu analüüsimiseks kasutatakse lapse arengu vaatluslehti, mis on koostatud koostöös lapsehoidjate, õpetajate, eripedagoogidega. Vaadeldakse lapse mootorset, vaimset kui ka sotsiaalset arengut. Kevadel tehakse põhjalik analüüs nii rühma kui ka iga lapse lõikes. Lapse arengu analüüsimisel tuleb lähtuda lapse enda individuaalsest arengust ja lapse arengu eeldatavatest tulemustest. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatud ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Vaatluslehtede täitmine

Sügisel

Selle etapi tulemusena saavad töötajad teada:

- lapse need arenguvaldkonnad, mis vajavad aasta jooksul enam tähelepanu;
- mida arvestada tegevuste planeerimisel;
- keda tuleks erispetsialisti juurde konsultatsioonile saata;
- kuidas toetada ja suunata probleemide ilmnemise korral lapse arengut.

Kevadel

Selle etapi tulemusena saavad töötajad teada:

- lapse arengu edenemine õppeaasta jooksul;
- hinnata õppe- ja kasvatustöö tulemuslikkust.

Vaatluslehe täitmisel silmas peetavad aspektid:

- oluline on turvaline õhkkond ja hea kontakt lapsega;
- kui laps ülesandeid proovib, tuleb kõikide variantide puhul anda lapsele positiivne tagasiside;

- kehalise arengu hindamise viivad läbi liikumisõpetaja ja rühmaõpetajad.
- lapsevanemal on alati võimalus saada teavet oma lapse arengu kohta;
- ei tohi seada eesmärgiks kõik tegevused lapsega järjest piiratud aja jooksul läbi teha.

Lapse arengu hindamise korraldus

1. Lastehoid ja Lasteaed Loomelind arenguvestluse läbiviimise tingimuse ja korra aluseks on väljatöötatud "Arengu eeldatavat tulemused vanuseti".
2. Arenguvestluse eesmärgiks on lapse igakülgse arengu toetamine.
3. Arenguvestluse läbiviimise kord:
  - a. Arenguvestlusi viivad läbi rühma töötajad. Arenguvestlused toimuvad kord aastas sügisel (oktoober, november) ja vastavalt vajadusele lisavestlus õppeaasta jooksul. Töötajad võivad kasutada arenguvestluse läbiviimiseks küsitlus- ja hinnangulehti. Küsitleda võivad rühma töötajad vastavalt vajadusele muusikaõpetajat, liikumisõpetajat, (logopeedi), kui ka lapsevanemaid. Arenguvestluse ettevalmistusprotsessi algusest teavitavad osapooli rühma töötajad. Arenguvestluse toimumise aja ja koha lepivad lapsevanematega kokku rühma töötajad.
4. Dokumenteerimine:
  - a. Arenguvestluse lõpus fikseerivad sellest osa võtnud isikud (lapsevanemad, rühma töötajad) kirjalikult eraldi lehel vestluse toimumise aja, osalenud isikute nimed, lapse senised õnnestumised ja edu, ettepanekud lapse edaspidiseks arendamiseks ning kinnitavad seda arenguvestluse kokkuvõtet enda allkirjaga;
  - b. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.
5. Arenguvestluse talletamine ja konfidentsiaalsus:

- a. Arenguestluse dokumendid (arenguestluse kokkuvõtte, küsimustikud, arengutabelid jms) on konfidentsiaalsed. Neid säilitavad rühma töötajad, kuni antud rühma lapse lasteaia lõpetamiseni kui enda töös vajalikke lapse edasise arengu jälgimise ja hindamise vahendeid. Rühma töötajad tagavad ka mainitud dokumentide konfidentsiaalsuse.
6. Lasteaiasisene tagasiside:
- a. Õppeaasta lõpul - enne õppeaastat lõpetavat õppenõukogu - esitavad rühma töötajad rühma arenguestlusi kokkuvõtva tagasiside lehe lasteaia direktorile. Sellel lehel on andmed rühma, töötajate, õppeaasta ja arenguestluste arvu, aja ja osalejate kohta.

Erivajadusega laps

Laps on arenguliste erivajadustega kui tema võimed, tervislik seisund või muud omadused erinevad sedavõrd, et tavapärane õpikeskkond ning õppe- ja kasvatusprotsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt.

Meeskond (rühma töötajad, eripedagoog, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja, logopeed) selgitab sügisperioodil (september-oktoober) välja erivajadustega lapsed, jälgides kõiki arenguvaldkondi:

- kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, lugemine, ettelõetud teksti mõistmine jne;
- kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus; silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine;
- sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanuga, käitumine jne;
- motoorika: üld- ja peenmotoorika;
- eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoidmine;
- üldtervislik seisund (sh nina-kõrva-kurguhaigused, allergiad).

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Töötajad viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi

jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka töötaja suunatud tegevustes.

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise aluseks on:

- eeldatavad üldoskused antud vanuses;
- õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused;
- lapse enda individuaalne areng;
- õppekavas toodud lapse arengu eeldatavad tulemused.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatud ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp.

Arengumapp peaks sisaldama:

- töötajate poolt valitud laste töid;
- lapse huvitavaid ütlemissi, arvamusi ja sõnalist loomingut;
- lapsevanemate küsitluslehti lapse kohta;
- rühmaõpetajate täidetud lapse arengu vaatluslehti, arengu kirjeldust;
- arenguliste eripärade korral koostatud IAK.

Rühma töötajad:

- analüüsivad last, peavad lapse kohta vaatluspäevikut, kuhu fikseerivad kirjalikult lapse positiivsed ja negatiivsed situatsioonid, konfliktid, lahendused ja muu olulise;
- lapse arengukirjeldused kogutakse lapse arengumappi;
- rühma meeskond analüüsib, arutleb lapse arengu analüüsi tulemusi ja situatsioone, toimunud lahendusi, toetamise võimalusi ja muud olulist;
- pöörduvad lapsevanema poole, viivad läbi arenguestluse, selgitavad koduse olukorra, kaasavad lapsevanema koostööle lapse toetamiseks. Soovitavad eriala spetsialisti konsultatsiooni;
- arutavad probleemi logopeediga ja otsivad koos lahendusi;
- teavitavad lasteaia direktorit antud lapse olukorrast;

- vajadusel koostavad lapsele iseloomustuse esitamiseks erialaspetsialistile;
- osalevad individuaalse arenduskava koostamisel ja elluviimisel.

Lasteaia direktor:

- tutvub lapsega, teeb oma tähelepanekud rühma töökorraldusest;
- nõustab rühma meeskonda pakkudes erinevaid lahendusi;
- teeb koostööd logopeediga;
- moodustab meeskonna lapse individuaalse arenduskava koostamiseks ja elluviimiseks, osaleb meeskonnatöös.
- võimaldab pedagoogidele, sh logopeedile koolitusi;
- suunab lapsevanema Tartu Haridustugiteenuste Keskusesse.

Individuaalne arenduskava (edaspidi IAK) on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks lapse arengulisi erivajadusi arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, ajalise kestuse, õppematerjali kohandamise ja hindamise. Olenevalt erivajadustest esitab IAK lapse arengule rühma õppekavaga võrreldes kas kõrgendatud (andekad lapsed) või vähendatud (arengulise mahajäämusega lapsed) nõudmisi. Individuaalne arenduskava koostatakse kas arenguvaldkondade kaupa või õppetegevuse valdkondade ja üldoskuste kaupa.

Arenguvaldkondade kaupa:

- kognitiivsed oskused;
- sotsiaalsed oskused, sh käitumine;
- kommunikatsioon;
- motoorika;
- eneseteenindus.

Õppetegevuse valdkondade ja üldoskuste kaupa:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;

- liikumine;
- õpi- ja tunnetustegevus;
- mäng;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

IAK koostatakse konkreetsele lapsele neis õppe- ja kasvatustegevuste valdkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest arengust. Valdkonnad koosnevad väiksematest osavaldkondadest. Iga tegevusvaldkonna oskuste arendamine eeldab tihedat seost teiste valdkondadega. Konkreetse individuaalse arenduskava koostavad ja selle rakendamise eest vastutab meeskond (rühma töötajad, logopeed, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja) koostöös lapsevanemaga. Kommunikatiivsete erivajadustega lapse arendusplaani koostab logopeed. IAK-s fikseeritakse selle rakendamise kestus. IAK analüüs seostatakse lapse arengu hindamisega ja sellest tehakse vähemalt üks kord õppeaastas kokkuvõte.

Vajadusel nõustatakse lapsevanemaid kooli minevale lapsele sobiva õppevormi valikul või koolipikenduse osas.

Lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.

Koostöö lapsevanematega

Koostöös lastevanematega arutatakse läbi nii lasteaia kui ka rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning põhimõtted. Iga aasta septembris kooskõlastatakse lastevanemate ja õpetajate/lapsehoidjatega ootused ning eesmärgid läbi rühma tegevuskava.

Lastehoiu ja -aia kasvatuse eesmärk ei ole ainult tegeleda õppe- ja kasvatustööga, vaid toetada ja aidata kodu laste kasvatamisel. Pered on alati teretulnud rühmadesse õpetajaga/lapsehoidjatega kohtuma, lastega mängima,

aitama. Töötaja ülesandeks on julgustada lapsevanemaid osalema lasteasutuse ja/või rühma(de) tegevustes. Töötaja peab vaatlema iga last pere kontekstis, olema teadlik ja arvestama pere prioriteete, arvamusi ja huvisid.

Koostöövõimalused

	Tegevus	Eesmärk
Ametlik suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • lastevanemate koosolekud; • vestlused erispetsialistidega; • info õppe- ja kasvatustegevuse kohta; • arenguvestlused; • lahtiste uste päevad; • lastevanemate rahulolu uuringud. 	<ul style="list-style-type: none"> • paraneb lasteasutuse töökorraldus; • tihe suhtlemine lapsevanema ja lapse vahel soodustab lapse arengut; • lastevanemate abistamine ja nõustamine • suhtlusvõimaluste laiendamine; • töötaja õpib last nägema perekontekstis.
Mitteametlik suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • pere ettevalmistamine lastehoidu/-aeda tulekuks; • individuaalsed vestlused, ühised väljasõidud, peod; • teadetetahvlid; • lastevanemate kaasamine rühma igapäevategevustesse; • tunnustamine (tänukirjad). 	<ul style="list-style-type: none"> • kohanemine rühmaga; • tihe suhtlemine lapsevanema ja töötaja vahel soodustab lapse arengut; • lapsevanemad saavad suhelda ka üksteisega.

Iga õppeaasta lõpus tehakse kokkuvõttev analüüs koostööst lastevanematega. Koostöö edukus sõltub lapsevanemate ja lasteasutuse töötajate usaldusest ning üksteise mõistmisest. Lapsevanematel on õigus olla kindel, et igasugune isiklik info, mida nad on avaldanud kas suuliselt või kirjalikult on konfidentsiaalne.

Õppekava muutmise kord

Lastehoid ja Lasteaed Loomelind õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida vajadusel uuendatakse ja täiendatakse. Õppekavakava uuendamisel võetakse aluseks lasteasutuse sisehindamise tulemused. Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse pidaja pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära nõukogu arvamuse.